

ОЗИҚ ОВҚАТ ХАВФСIZLIGINI ТА'MINLASHDA QISHLOQ ХО'JALIGINI BARQAROR RIVOJLANTIRISH

Babadjanova Sh.K., Koziboyev N.E
Urganch Davlat Universiteti, Xorazm
e-mail: shirinka_74@mail.ru
e-mail: nuraliqoziboyev0@gmail.com

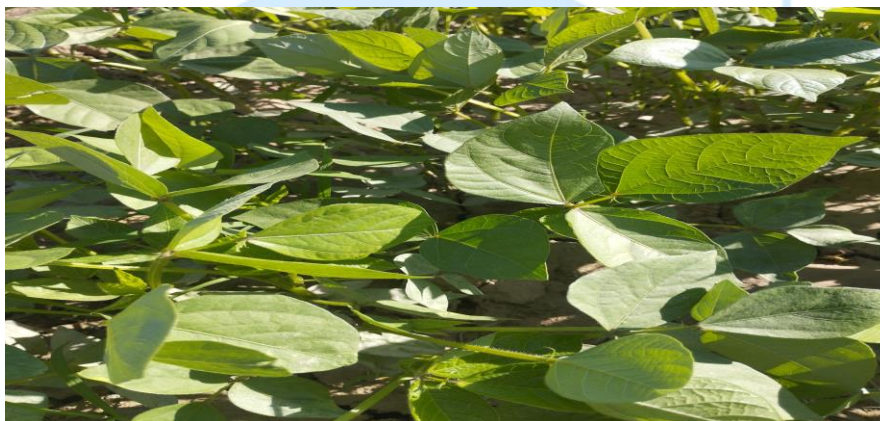
Аннотация. В данной статье подробно анализируется маш (*Vigna radiata*) и его роль в улучшении почвы, как экологически чистой культуры, а также ее особенности по содержанию высококачественного белка.

Ключевые слова: бобовые, удобрения, фасоль золотистое, продовольственная безопасность, , повышение плодородия почвы

Annotation. This article analyses in detail mung bean (*Vigna radiata*) and its role in soil improvement, as an environmentally friendly crop, and its features of high-quality protein.

Keywords: legumes, fertilizers, mung bean, food security, increasing soil fertility

Hozirda Respublika qishloq xo`jalik ekinlari strukturasiga don-boshqli ekinlar kiritilgan va sug`oriladigan yerlardan unumli foydalangan holda bir yilda ikki, uch hosil olishga erishilmoqda. Bu esa aholini don mahsulotlari bilan ta`minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Aholini yetarlicha oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta`minash har bir davlatning bosh maqsadlaridan biridir. Jumladan, keyingi yillarda har xil tabiiy va iqlim o`zgarishining ta`sirlari tufayli qishloq xo`jaligi mahsulotlarini ishlab chiruvchilari oldida bir qator muammolar yuzaga kelgani va bular yetarli hosil olishga imkon bermayotgani ta`kidlanmoqda [2]. Dunyo aholisining doimiy ravishda o'sib borishi bilan to'yimli va barqaror oziq-ovqat manbalaridan foydalanishni ta'minlash muhim masaladir.

Dunyoda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda va aholining oziq ovqat ratsionini tur xil mahsulotlar bilan boyitishda qishloq xo`jaligi mahsulotlari ichida moshning

o'rni katta. Bilamizki, mosh o'simligi oqsilga boy bo'lib, muhim aminokislotalarning ajoyib manbaidir. Shu nuqtai nazardan dukkaklilar oqsilga boyligi bilan katta ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, mosh bu borada bir qancha afzalliklarga ega. Birinchidan, ularni etishtirish nisbatan oson, minimal sarf-xarajatlarni talab qiladi va har xil iqlim va tuproq turlariga moslashadi. Bu ularni kichik va yirik fermer xo'jaliklarida etishtirish uchun qulay qiladi va oziq-ovqatga bo'lgan talabni qondirishda moslashuvchanlikni ta'minlaydi. Ikkinchidan, mosh nafaqat juda to'yimli, balki barqaror qishloq xo'jaligining bir mezonidir. Ularning azotni tuproqqa mahkamlash qobiliyati sintetik o'g'itlarga bo'lgan ehtiyojni kamaytiradi, bu esa tuproq unumdorligini saqlashga yordam beradigan ekologik toza ekinga aylanadi. Bu, o'z navbatida, qishloq xo'jaligi yerlarining uzoq muddatli hosildorligini ta'minlaydi va barqaror dehqonchilik amaliyotiga xizmat qiladi [3].

Oziq-ovqat iste'moli nuqtai nazaridan, pazandachilikda keng qo'llaniladi. Ular unib chiqishi, pishirilishi yoki unga aylantirilishi mumkin, bu taom tayyorlashda ko'p qirrali bo'ladi. Moshning yangi ungan novdalari salatlar va qovurilgan kartoshkalarda mashhur, mosh uni esa turli xil ugralar va boshqa an'anaviy taomlarni tayyorlash uchun ishlatiladi.

Barqaror va o'simlikka asoslangan parhezlariga e'tibor kuchayib borar ekan, jahon bozorida moshga bo'lgan talab ham ortishi kutilmoqda. Bundan tashqari, mosh loviya mahsulotlari, masalan, gazaklar va shirinliklar ko'plab oshxonalarda mashhurlikka erishdi va bu hosilni iste'mol qilish usullarini yanada diversifikatsiya qildi.

Xulosa qilib aytganda, mosh ekini butun dunyo bo'ylab oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Uning ozuqaviy qiymati, moslashuvchanligi, barqarorligi va arzonligi uni o'sib borayotgan aholi uchun to'yimli oziq-ovqat bilan ta'minlash uchun muhim ekinga aylantiradi. Mosh yetishtirish va iste'mol qilishni rag'batlantirish orqali biz global oziq-ovqat xavfsizligiga erishish va ovqatlanishni yaxshilash yo'lida qadam tashlashimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sarkar, M., Datta, S., & Kundagrami, S. (2017). Global climate change and mung bean production: a roadmap towards future sustainable agriculture. Sustaining future food security in changing environment, 99.
2. Nazarovna, A. X., & Abdujabborovich, I. X. (2022). O'tloqi-botqoq tuproqlar sharoitida moshning o'sishi, rivojlanishi va don hosildorligi. Research and education, 1(2), 373-381.
3. Abduraximov M. K. O'simlikshunoslik. Darslik. – Samarqand: SamDU, nashri, 2021 yil – 272 bet